

VÍKEND V ČECHÁCH

in.ihned.cz/cr

sousoší, na jižním konci vesnice si lze prohlédnout Kalvárii a barokní kapli z roku 1681. V okolí jsou do kamene vytesány skalní reliéfy od místních lidových umělců.

Nedaleký Krompach byl založen v roce 1391, o dvě století později je uváděn jako sklářská osada. Po roce 1700 huť zanikla. V obci jsou tři tisy, o kterých se tradovalo, že jsou staré dva tisíce let. Nejnovější dendrologický výzkum však ukázal, že byly zasazeny před pěti sty lety. Petrovicemi kdysi vedla stará obchodní stezka z Čech do Žitavy. Cestovali tudy už římsí obchodníci, jak o tom svědčí zde nalezená mince z roku 258. Na tuto dávnou stezku dnes navazují přechody Petrovice – Lückendorf a Petrovice – Kammloch.

Ranč Malevil

Pár stovek metrů za Heřmanicemi leží unikátní ranč Malevil. V polovině devadesátých let 20. století ho začal budovat bohatý Čechoměřan. Na ranči se pořádají koňbojské soutěže, jako je chytání telat do lasa, rodeové jízdy, anglické či westernové jízdy na koni, hodinové projíždky nebo dvoudenní trail. Navštěvník zde najde kompletní služby včetně tenisových kurtů, halu na squash, ubytování ve stylovém prostředí, bazén, saunu a golf s osmnáctijamkovým hřištěm. Západně od obce Heřmanice, přírodní koupaliště s písčitou pláží, u nějž je kemp s tábořištěm.

Koupání i ledová jeskyně

Několik kilometrů od Mařenic se nachází v hlubokém zalesněném údolí Hamerského potoka přehrada U Naděje. Byla postavena v roce 1938 pro pohon pily v obci Hamr. K pile přivádělo vodu osm kilometrů dlouhé podzemní potrubí. V kopci nedaleko přehrady se choulí ledová jeskyně, jediná svého druhu v Čechách. V systému dutin je znemožněna cirkulace vzduchu, protože jediným otvorem do jeskyně je horní vstup, kterým vniká

v zimě na dno těžký chladný vzduch. Ten ji vyplňuje po celý rok a udržuje v ní stálou teplotu blízkou bodu mrazu. Z par ovzduší i z prosakujících vod se vytváří zaledněný prostor, částečně přetrvávající po celý rok.

Sv. Zdislava, Karel IV. a Napoleon

Za jedno z center Lužických hor můžeme považovat městečko Jablonné v Podještědí. Leží na soutoku Panenského a Želivského potoka. V Jablonném se větvaly obchodní cesty z Čech do Lužice. Ostatně jeho vznik je spojován se založením Žitavy, nejspíš to bylo v roce 1240. Prvním majitelem zdejšího panství byl Havel z Lemberka. Dvanáct let poté jsou už první historické zmínky o dominikánském klášteře, a to v souvislosti s Havlovou manželkou Zdislavou, roku 1995 svatořečenou papežem Janem Pavlem II. Ve 13. století zde bývala mincovna a důležitost celního města zdůraznil Karel IV., když Jablonné v roce 1369 navštívil. Český král tehdy nařídil používat pro styk Čech s Lužicí výhradně cestu přes Jablonné.

Jablonné je jediným českým městem, v němž pobýval francouzský císař Napoleon Bonaparte. V srpnu roku 1813 očekával vpád vojsk svých nepřátel z Čech do Saska a na Žitavu. Tomu chtěl předejít, a proto soustředil v Lužici velké vojsko. Na třicet tisíc Francouzů a Poláků vpochovalo 19. srpna od severu do Čech přes Horní Sedlo. Navečer se za nimi vydal Napoleon i s velitelským doprovodem. V Petrovicích na celnici studoval mapy, v Kněžicích se občerstvil a v jednadvacet hodin dojel do Jablonného. Zde se usadil na poště a pohovořil s představiteli města. Když vyslechl nepříznivé zprávy svého zvěda, vydal se za hodinu při světlech pochodní zpět.

Nejstarší zdejší dochovanou stavbou je zřejmě kaple sv. Volfanga, která byla postavena ve 13. století. V 16. století ji renesančně přestavěli a dodnes je zdobena psaníčkovými sgrafity. V současnosti je klášter spojen s nej-

Čedičová Panská skála u Práchně, lidově zvaná Varhany.

hodnotnější a nejkrásnější památkou, kterou je velkolepá bazilika minor sv. Vavřince a sv. Zdislavy. Její projekt vypracoval vídeňský architekt Jan Lukas Hildebrandt. Chrám nabízí spousty vzácných památek a uměleckých děl. V podzemních kryptách jsou veřejnosti nepřístupné mumie zdejších dominikánů, v hlavní chrámové lodi je po levé straně vystavena lebka sv. Zdislavy z Lemberka. Z období baroka pochází i opravený a zářící morový sloup na náměstí z roku 1686.

Pro každého něco

Není náhodou, že jsme své neúplné putování po Lužických horách zakončili právě v Jablonném v Podještědí, které už dávno ztratilo svůj původní význam. Dnes se zdá být trochu ospalým místem, ale nenechte se mýlit. Při delším pobytu z něj na vás dýchne cosi ze starých, neuspěchaných časů, kdy paní Zdislava ošetřovala malomocné, Otec vlasti kontroloval mincovnu a malý Korsičan kul plány proti svým nepřátelům.

Dnešní Jablonné v Podještědí je jednou z bran do Lužických hor. Je ideálním výchozím bodem pro pěší výlety i cykloturistiku. Cesty a putování po zdejší krajině však lze podnikat odkudkoliv. Nudit se přitom určitě nebudete. Můžete vyhledávat památné stromy, projít několik naučných stezek, lézt po skalách nebo se jen tak toulat a užívat si skvělých výhledů do kraje či tichých lesních zákoutí.

Na začátku našeho putování jsme se snažili najít vhodný přívlastek pro toto území. Je zřejmé, že žádný univerzální neexistuje. Pro každého totiž mají Lužické hory jinou vůni, chuť či kouzlo. ■

JAN ŠEBELKA

V lázních Oybin, které leží na německé straně hor, se dochoval na skále nad městem komplex zřícenin a gotický kostel.

FOTO: JAN ŠEBELKA